

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 29.06.2026
Sayı : 707

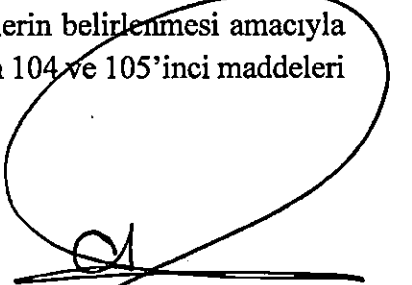

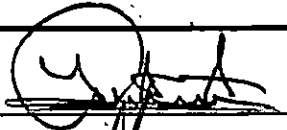
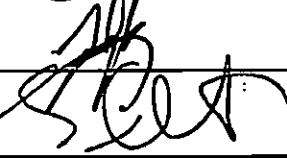
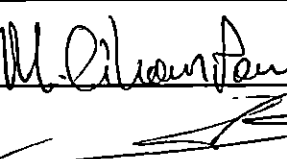
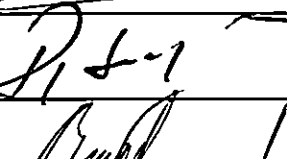
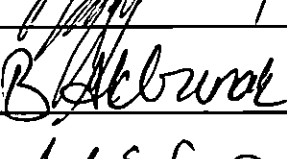
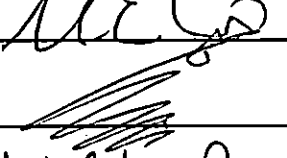
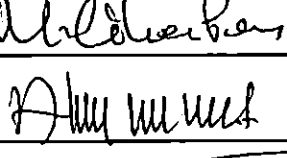
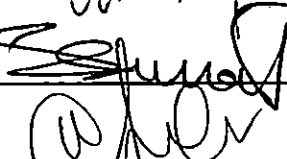
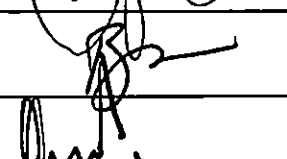
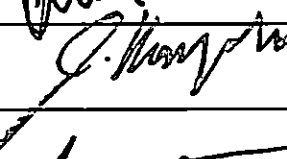
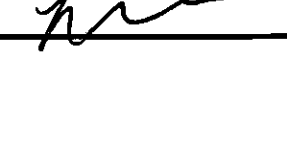
10/4337

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de göç ve yabancı uyruklu nüfus yönetiminin tüm yönleriyle araştırılması; geçici koruma, uluslararası koruma, ikamet izinleri, düzensiz göç, kayıt dışı çalışma, insan ticareti, toplumsal uyum, kamu hizmetleri üzerindeki yük, vatandaşlık süreçleri, geri dönüş politikaları ve beyin göçü başlıklarında mevcut durumun tespit edilmesi; göç yönetiminde veri şeffaflığının sağlanması ve gerekli yasal, idari ve kurumsal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

İSİM SOYİSİM	BÖLGE	İMZA
Yavuz AYDIN	Trabzon	
Hüseyin TOKTAŞ	Düzce	
Erhan USTA	Samsun	
M. CİHAN PAŞACI	İSTANBUL	
Selcan TAŞCI	Zelazik	
Ridvan UZ	Göndekle	
Bugra KARUNCU	Bilecik	
Burak Akburak	İstanbul	
Metin Ergon	Malga	
Yahya Arslan	Ankara	
M. Cihan PAŞACI	Bilecik	
Eref FARUKA	Ankara	
Selal TOKKOĞU	Düzce	
Ömer KARAKAS	Aydın	
Serol SUNAT	Malga	
Hakan Seref OĞUZ	Ağyankarabırsar	
Özal DACCIN	Zelazik	
Yani ÖZTÜRK	Denizli	
L. H. İbrahim KAYAKAN	Yozgat	
Adnan Jalel Gökmen	Hobang	

GEREKÇE

Türkiye, göç meselesinde aynı anda birden fazla rol üstlenen ülkelerden biridir. Ülkemiz hem mülteci ve sığınmacı kabul eden, hem transit geçiş güzergâhı olan, hem düzensiz göç baskısıyla karşı karşıya kalan, hem de son yıllarda nitelikli insan kaynağını yurt dışına kaybeden bir ülke konumundadır.

Bu nedenle göç meselesi yalnızca güvenlik ya da insani yardım başlığı altında ele alınamaz. Konu; demografik yapı, kamu hizmetleri, eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal uyum, kayıt dışı ekonomi, sınır güvenliği, dış politika, yerel yönetimler ve ulusal kalkınma hedefleriyle doğrudan bağlantılıdır.

Resmi verilere göre Türkiye’de milyonlarca yabancı uyruklu kişi farklı statüler altında yaşamaktadır. Geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru sahipleri, ikamet ve çalışma izniyle bulunan yabancılar ile kayıt dışı göçmenler birlikte değerlendirildiğinde Türkiye’nin son derece karmaşık ve çok katmanlı bir göç yönetimiyle karşı karşıya olduğu görülmektedir.

Özellikle geçici koruma statüsünün on yılı aşan bir süre boyunca devam etmesi, hukuki ve idari açıdan yeni belirsizlikler yaratmıştır. Türkiye’de doğan, büyüyen, eğitim gören ve Türkçe konuşan yüz binlerce Suriyeli çocuğun ve gencin gelecekteki hukuki, sosyal ve ekonomik statüsünün ne olacağı netlik kazanmış değildir.

Diğer taraftan geri dönüş politikalarının ne ölçüde gönüllü, güvenli, onurlu ve sürdürülebilir olduğu; geri dönüş yapılan bölgelerde temel hizmetlere erişimin yeterliliği; geri dönenlerin yeniden yerleşim süreçlerinin nasıl takip edildiği de araştırılması gereken önemli başlıklardır.

Düzensiz göç, sınır güvenliği ve insan kaçakçılığı ise ayrı bir güvenlik ve insan hakları meselesidir. Göçmen kaçakçılığı ağlarının örgütlü yapısı, insan ticareti mağdurlarının tespiti, sınır dışı süreçlerinin hukuka uygunluğu ve mağdurlara sunulan destek hizmetlerinin yeterliliği kapsamlı biçimde incelenmelidir.

Kayıt dışı çalışma da göç yönetiminin en kritik alanlarından biridir. Tarım, sanayi, küçük işletmeler, atölyeler ve hizmet sektörlerinde kayıt dışı çalışan yabancıların varlığı hem yabancı işçilerin sömürülmesine hem de Türk vatandaşları üzerinde ücret baskısı oluşmasına yol açmaktadır. Bu durum aynı zamanda vergi ve sosyal güvenlik prim kaybına neden olmakta, kayıt dışı ekonomiyi büyötmektedir.

Göçmen nüfusun eğitim, sağlık, barınma, belediye hizmetleri, altyapı ve sosyal yardım sistemleri üzerindeki etkisi de veri temelli biçimde ortaya konulmalıdır. Kamu hizmetlerine erişim hem yabancı uyruklu nüfus hem de vatandaşlarımız açısından adaletli, sürdürülebilir ve şeffaf bir zeminde planlanmalıdır.

Toplumsal uyum meselesi de görmezden gelinemeyecek bir gerçekliktir. Uzun yıllara yayılan göç hareketleri sonucunda bazı şehirlerde demografik yapı değişmiş, kira piyasası, eğitim sistemi, iş gücü piyasası ve yerel hizmetler üzerinde yeni baskılar oluşmuştur. Bu alanlarda bilimsel veriye dayanmayan söylemler toplumsal gerilimi artırabilmekte; veri eksikliği ise sağlıklı politika üretimini zorlaştırmaktadır.

Türkiye'nin göç tablosunun diğer yüzünde ise beyin göçü yer almaktadır. Son yıllarda özellikle gençler, akademisyenler, doktorlar, mühendisler, bilişim uzmanları ve yükseköğretim mezunları arasında yurt dışında yaşama ve çalışma eğilimi artmıştır. Türkiye bir yandan yabancı nüfus yönetimiyle uğraşırken diğer yandan kendi nitelikli insan kaynağını kaybetme riskiyle karşı karşıyadır.

Beyin göçü, yalnızca bireysel tercihlerin sonucu değildir. Eğitim kalitesi, liyakat, ücret düzeyi, akademik özgürlük, kariyer olanakları, yaşam kalitesi, hukuki güvence ve ekonomik istikrar gibi yapısal nedenlerle doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle göç yönetimi yalnızca Türkiye'ye gelenleri değil, Türkiye'den gidenleri ve geri dönme potansiyeli olan nitelikli vatandaşlarımızı da kapsamalıdır.

Uluslararası boyutta ise Türkiye'nin Avrupa Birliği ile yaptığı göç mutabakatı, mali destek mekanizmaları, yük paylaşımı, vize politikaları ve geri kabul süreçleri de araştırılması gereken alanlardır. Türkiye'nin üstlendiği göç yükünün ekonomik, sosyal ve diplomatik maliyetleri şeffaf biçimde değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda;

Türkiye'de geçici koruma, uluslararası koruma, ikamet ve çalışma izni kapsamındaki yabancı uyruklu nüfusun güncel ve gerçekçi tablosunun, kayıt dışı göçmen sayısına ilişkin tahminlerin ve veri toplama yöntemlerinin, vatandaşlık verilen yabancı uyruklu kişilere ilişkin kriterlerin ve denetim süreçlerinin, geri dönüş politikalarının etkinliği ve sürdürülebilirliğinin, düzensiz göç, insan kaçakçılığı ve insan ticaretiyle mücadele mekanizmalarının, kayıt dışı yabancı işçiliğin boyutunun ve yerli iş gücü üzerindeki etkilerinin, yabancı uyruklu nüfusun eğitim, sağlık, barınma ve belediye hizmetleri üzerindeki maliyetinin, göçmen nüfusun kira piyasası, iş gücü piyasası ve sosyal uyum üzerindeki etkilerinin, Türkiye'de doğup büyüyen yabancı uyruklu çocuk ve gençlerin gelecekteki statüsüne ilişkin politikaların, göç yönetiminde merkezi idare, yerel yönetimler ve uluslararası kuruluşlar arasındaki koordinasyonun, AB-Türkiye göç mutabakatının toplumsal ve ekonomik maliyetlerinin, Türkiye'den yurt dışına göç eden nitelikli insan kaynağının nedenlerinin, beyin göçünü önlemeye ve tersine beyin göçünü teşvik etmeye yönelik politikaların araştırılması gerekmektedir.

Bu nedenlerle, Türkiye'nin karşı karşıya olduğu göç ve yabancı uyruklu nüfus yönetimi meselesinin tüm yönleriyle araştırılması, kamu düzeninin, toplumsal uyumun, ekonomik sürdürülebilirliğin, insan haklarının ve ulusal çıkarların korunması amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.